
«ΜΕΤΑΞΥ ΜΑΣ»

Louis Pasteur και λυσσικές πληροφορίες

Δ. Ζουμπουλάκης

Ένα έκτακτο ταξίδι για προσωπικούς λόγους στη Γερμανία, στο σπίτι του φίλου μου Heinz, έδωσε την ιδέα για το σημερινό «μεταξύ μας».

Εκεί συνάντησα και το γιο του Michael με την οικογένειά του. Οπότε θυμήθηκα!

Πριν από 30 και πλέον χρόνια, ο 10χρονος τότε Michael πήγε με μερικούς φίλους του εκδρομή - πορεία (Wanderung) στο γειτονικό δάσος της λίμνης Starnberg (Βαυαρία). Πριν προλάβει η συντροφιά να ολοκληρώσει τον προορισμό της, επιστρέφει αναπάντεχα με τον Michael τραυματισμένο και πανικόβλητο.

Τον είχε δαγκώσει, στο λαιμό και τα χέρια, κάποιο άγριο, αδέσποτο σκυλί, που στη συνέχεια εξαφανίσθηκε στο απέραντο δάσος.

Ο Michael διακομίστηκε αμέσως στο νοσοκομείο της περιοχής, όπου του έγινε η περιποίηση των τραυμάτων (δηγμάτων) και του χορηγήθηκε αντιτετανικός ορός και εμβόλιο.

Αν θυμάμαι καλά, απέφυγαν να συρράψουν τα τραύματα για να αποφευχθεί η τυχόν, περαιτέρω, διασπορά του λυσσικού ιού.

Αυτόματα ετέθη το ερώτημα: Αν έπρεπε να αρχίσει, άμεσα, στο «δαγκωμένο» παιδί η προφυλακτική - επώδυνη και χρονοβόρα αντιλυσσική θεραπεία - με το αδρανοποιημένο εμβόλιο της τότε εποχής.

Κρούσματα λύσσας, σε εκείνη την περιοχή δεν είχαν αναφερθεί. Το δάσος όμως ήταν μεγάλο, γεμάτο από πολλά άγρια ζώα και το σκυλί άφαντο.

Παρόλο που η λύσσα θεωρείται νόσος των σαρκοφάγων, προσβάλλει σχεδόν τα περισσότερα είδη των θηλαστικών ζώων. Για πρακτικούς λόγους διακρίνεται στη λύσσα των σκύλων (Λύσσα των Δρόμων), που μεταδίδεται από τα ζώα, στις πόλεις και τα χωριά και στη λύσσα των άγριων ζώων (Λύσσα των Δασών) που μεταδίδεται από λύκους, τσακάλια, αλεπούδες κ.λπ. Στην Κεντρική, τη Δυτική Ευρώπη και τα Βαλκάνια ενδημεί κυρίως η λύσσα των άγριων ζώων. Στη Μέση Ανατολή και την Ευρωπαϊκή Τουρκία ενδημεί η λύσσα των σκύλων].

Έπρεπε να αναχωρήσω για την Ελλάδα και δε μπόρεσα να παρα-

κολουθήσω τις περαιτέρω ενέργειες στη Γερμανία. Έμαθα τηλεφωνικώς όμως ότι ο άτυχος (;) Michael υπέστη για ικανό χρονικό διάστημα την τότε επώδυνη αντιλυσσική προφυλακτική αγωγή με πολλές παρενέργειες. Ας απομακρυνθούμε όμως από τη Γερμανία των αναμνήσεων και ας γνωρίσουμε τον Επιστήμονα, στον οποίο η ανθρωπότητα οφείλει -για τις ανακαλύψεις του- απέραντη ευγνωμοσύνη: τον Louis Pasteur. Και μόνο η λαμπρή νίκη του ενάντια στη θανατηφόρο νόσο «τη λύσσα» θα αποτελούσε μέγιστο φόρο τιμής.

LOUIS PASTEUR

Τις μεσημβρινές ώρες της 22ας Δεκεμβρίου του 1892, εισέρχεται στην κατάμεστη αίθουσα του Πανεπιστημίου της Σορβόνης ένας με λευκή γενειάδα και ασταθές βήμα, βραχύσωμος άνδρας, υποβασταζόμενος από τον Πρόεδρο της Γαλλικής Δημοκρατίας, Sadi Carnot.

Όλες οι αυθεντίες των Φυσικών Επιστημών της εποχής είχαν συγκεντρωθεί εκεί, για να βραβεύσουν το φυσικό Louis Pasteur. Ήταν η ημέρα της 70ης επετείου των γενεθλίων του. Το κορύφωμα της εορταστικής εκδήλωσης ήταν όταν ο Πρόεδρος της Ακαδημίας των Επιστημών, παρέδιδε το βραβείο. Στο πλακίδιο του βραβείου ήταν χαραγμένες οι φράσεις: «Στον Louis Pasteur ένα μεγάλο ευχαριστώ της Επιστήμης και της Ανθρωπότητας».

Ο Louis Pasteur γεννήθηκε στην Dole, μια πολίχνη της γαλλικής Jura, στις 27 Δεκεμβρίου του 1822. Ο πατέρας του, Jean-Joseph, υπήρξε λοχίας της στρατιάς του Μεγάλου Ναπολέοντα, και εργαζόταν στο ιδιόκτητο βυρσοδεψείο του. Ο Louis μαζί με τις τρεις αδελφές του μεγάλωνε σε μία φίλεργη και θρησκευόμενη οικογένεια.

Παρόλα τα σχέδια της οικογένειας Pasteur για τον μοναχογιό τους, ο νεαρός Louis έδειχνε ελάχιστη κλίση για τη μόρφωση. Του άρεσε να σχεδιάζει και να ονειροπολεί. Είχε σχεδιάσει με ιδιαίτερη επιτυχία, τα πορτραίτα της οικογένειάς του και των τοπικών αρχόντων.

Όμως, όταν τελείωσε τη βασική εκπαίδευση το 1843, κατά τις εισαγωγικές εξετάσεις στην Ecole Normale Supérieure (το καλύτερο Πανεπιστήμιο του Παρισιού) έρχεται τέταρτος. Έκτοτε αρχίζει και η «μεταμόρφωσή» του.

Το 1846 συμπληρώνει τη διδακτορική διατριβή του με θέμα τις Φυσικές Επιστήμες. Το περιεχόμενο της διατριβής του προκαλεί το ενδιαφέρον του Καθηγητού της Χημείας Jerome Baïard, ο οποίος του προσφέρει θέση βοηθού στο εργαστήριο της

Ecole Normale.

Σε ηλικία 26 ετών, δημοσιεύει τις πρώτες ερευνητικές εργασίες που είχαν σχέση με τους κρυστάλλους: Κρυσταλλογραφία. «Οι χαριτωμένοι αυτοί σχηματισμοί», όπως έλεγε, κέντριζαν και το καλλιτεχνικό του αισθητήριο.

Το 1849 γίνεται έκτακτος καθηγητής στην έδρα της Φυσικής, στο Πανεπιστήμιο του Στρασβούργου. Εκεί γνωρίζει, ερωτεύεται και παντρεύεται την κόρη του Πρύτανη Marie με την οποία απέκτησε 3 κόρες κι ένα γιο. Υπήρξε παράλληλα και η αφοσιωμένη βοηθός του.

Το 1856 γίνεται Κοσμήτορας της Σχολής των Φυσικών Επιστημών, στο νέο τότε Πανεπιστήμιο της Λίλλης (γνωστή πόλη για τα ονομαστά εργοστάσια παραγωγής οίνου και οινοπνεύματος).

Κάποια μέρα, ένας οινοπαραγωγός, πατέρας φοιτητή του, αντιπρόσωπος των οινοπαραγωγών της περιοχής, ονόματι Bigo, τον επισκέπτεται. Τον παρακαλεί να διερευνήσει γιατί η ζύμωση ορισμένων προϊόντων, παρόλες τις «ορθές διαδικασίες», αλλοιώνονται.

Στο λήμμα «ζύμωση», το σημερινό λεξικό αναφέρει: διαδικασία αποσύνθεσης οργανικών σωμάτων, που γίνεται με την επενέργεια ορισμένων βακτηριδίων ή μυκήτων.

Ο Pasteur, που είχε ήδη αναπτύξει τη θεωρία των μικροοργανισμών και διατηρούσε (για να αντεπεξέρχεται στα «προς το ζην») ατομικό ερευνητικό εργαστήριο, πηγαίνει με το μικροσκόπιο του στο «κελάρι» της φίρμας Bigo. Παίρνει μερικά δείγματα από τη «γλοιώδη» γκριζωτή ουσία, που προκαλούσε τη ζύμωση και τα εξετάζει.

Ανακαλύπτει λοιπόν ότι η αιτία της αλλοίωσης (το κρασί γινόταν ξύδι) ήταν κάποιοι μικροοργανισμοί. Οι μικροοργανισμοί αυτοί μάλιστα μπορούσαν -χωρίς να αλλοιώνεται η ποιότητα του προϊόντος- να καταστραφούν, όταν για παράδειγμα, το κρασί θερμαινόταν επανειλημμένα, σε όχι υψηλές, αλλά μέτριες θερμοκρασίες (60-70° C). Έκτοτε, η μέθοδος αυτή (που συνέβαλε σημαντικά στην πρόοδο της υγείας του πολιτισμένου κόσμου) καθιερώθηκε με το όνομα του ερευνητή και έμεινε γνωστή ως Παστερίωση.

Ο Pasteur, που εν τω μεταξύ επέστρεψε ως Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου στην Ecole Normale και ασχολήθηκε κυρίως με τα οικονομικά προβλήματα των φοιτητών, το 1868 στα 46 του χρόνια, υπέστη εγκεφαλικό επεισόδιο που τον αφήνει ημιπαράλυτο. Δε μπορεί να χρησιμοποιεί το αριστερό του χέρι και χρειάζεται βοήθεια.

Παρά το γεγονός αυτό, συνεχίζει να εργάζεται.

Μία άγνωστη επιδημία στους μεταξοσκώληκες που απειλούσε να αφανίσει τη βιομηχανία της μετάξης, του δίνει την ευκαιρία να ανακαλύψει - για πρώτη φορά στην ιστορία της επιστήμης - την παθογόνο δράση ενός μικροοργανισμού σε έναν άλλο μικροοργανισμό. Στη συνέχεια διαπιστώνει ότι και η μετάδοση των ασθενειών στον άνθρωπο οφείλεται σε μικροοργανισμούς. Στην Ακαδημία των Επιστημών μάλιστα, στους μικροοργανισμούς αυτούς δίνει την ονομασία μικρόβια.

Οι δημοσιεύσεις ακολουθούν η μία την άλλη, κάτι που ξενίζει το τότε επιστημονικό κατεστημένο.

Ανακαλύπτει στη συνέχεια το αίτιο της «ασθένειας των προβάτων»: τον άνθρακα. Μεταξύ του 1877 και 1885 απομονώνει τον στρεπτόκοκκο (που προκαλούσε τον επιλόχειο πυρετό), το σταφυλόκοκκο (σε δοθιίνα φοιτητή) και τον πνευμονιόκοκκο. Ένα από τα μεγαλύτερα επιτεύγματα του Pasteur ήταν η διαπίστωση ότι η «παλαίωση» της καλλιέργειας των μικροβίων (από το οξυγόνο του αέρα) εξασθενεί τη λοιμογόνο δύναμή τους.

Άθελα του, έτσι, η ιδέα του εμβολιασμού είχε γεννηθεί. Εξακολουθεί να εργάζεται. Οι τελευταίες προσπάθειές του επικεντρώνονται στην αντιμετώπιση μιας άλλης θανατηφόρου νόσου: της λύσσας.

Το 1880 ένας κτηνίατρος είχε φέρει στο εργαστήριο του δυο λυσσασμένους σκύλους. Αποφασίζει λοιπόν να καλλιεργήσει τον άγνωστο παθογόνο παράγοντα. Τα πειράματα τα εκτελεί σε εγκεφάλους κουνελιών. Απέφυγε να μεταχειρισθεί ως πειραματόζωο τον ινδόχοιρο, γιατί αυτός παρουσιάζει λύσσα «διεγερτικής μορφής» και είναι επικίνδυνος στους χειρισμούς.

Αρχίζει επίπονη σειρά πειραμάτων, με αποτέλεσμα ο άγνωστος παράγοντας (ιός), ύστερα από πολλαπλές, από εγκεφάλους κουνελιών, «διαβάσεις» (passages) να παρουσιάσει το γνωστό φαινόμενο εξασθένησης της λοιμογόνου δύναμής του.

Ο Pasteur απόλυτα πεπεισμένος για την ορθότητα της μεθόδου του, αποφασίζει να την εφαρμόσει, με την πρώτη ευκαιρία, και στον άνθρωπο.

Στις 6 Ιουλίου του 1885, ένα εννιάχρονο αγόρι από την Αλσατία, ο Joseph Meister, φθάνει με τη μητέρα του στο εργαστήριο του Pasteur. Το παιδί είχε «βαθιά» δαγκωθεί από λυσσασμένο σκυλί στο χέρι και στους μηρούς. Παρά το συνειδησιακό προβληματισμό του (η περίπτωση άλλωστε ήταν εκ των προτέρων καταδικασμένη), ο Pasteur εφαρμόζει τη θεραπεία του, για πρώτη φορά, στον Joseph. Το παιδί σώζεται. Οπότε μετά την πρωτοφανή για τα δεδομένα της εποχής επιτυχία, αρχίζουν να προσέρχονται ασθενείς από όλη την Ευρώπη. Τα περισσότερα αποτελέσματα είναι θετικά.

Το 1888 εγκαινιάζεται το Ινστιτούτο Pasteur, αρχικά ως βασικό κέντρο αντιμετώπισης της λύσσας. Για την ίδρυσή του μάλιστα συνέβαλαν οικονομικά ο Σουλτάνος της Τουρκίας, ο Αυτοκράτορας της Βραζιλίας και ο Τσάρος της Ρωσίας.

Στο Ινστιτούτο, ο Pasteur συγκέντρωσε μαθητές (Roux, Yersin, Calmette) που έμελλε να δοξαστούν παγκοσμίως.

Για την ιστορία, πρώτος θυρωρός του Ινστιτούτου έγινε ο άλλοτε εννιάχρονος αλσατός Joseph, ενήλικας πια, που είχε θεραπευτεί από τη λύσσα.

Στα τέλη Σεπτεμβρίου του 1895, ο L. Pasteur πεθαίνει. Η τύχη τον ευλόγησε πάντως να απολαύσει εν ζωή τον παγκόσμιο θαυμασμό και την ευγνωμοσύνη.

Μέσα στην επιθανάτιο αγωνία του, ως πιστός χριστιανός, παρακαλεί τη γυναίκα του να τον βοηθήσει να κρατήσει στο «δεξί του χέρι» τον εσταυρωμένο.

Ο Alex Fleming, απαντώντας κάποτε στις εκδηλώσεις ενθουσιασμού των θαυμαστών του για την ανακάλυψη της πενικιλίνης είχε πει: χωρίς τον Pasteur θα ήμουν ένα τίποτα.

ΛΥΣΣΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Η λέξη λύσσα, ετυμολογικά, σύμφωνα με το λεξικό, έχει τρεις εκδοχές:

Α. Αποτελεί το θηλυκό του ουσιαστικού «λύκος».

Β. Δηλώνει χαρακτηριστική ασθένεια των λύκων.

Γ. Προσδιορίζει κατά την αρχαιότητα λυκόμορφη θεότητα, που μεταμόρφωνε το σκύλο σε λύκο.

Η λύσσα ήταν ενδημική στην Ελλάδα από τον 10^ο αιώνα π.Χ. (Όμηρος-Δημόκριτος-Αριστοτέλης κ.λπ.).

Ακόμα και σήμερα παραμένει απειλή για την ανθρωπότητα. Οι θάνατοι παγκοσμίως ξεπερνούν ετησίως τις 45.000.

Η χώρα μας ευτυχώς, έχει απαλλαχθεί από τη νόσο. Το τελευταίο κρούσμα λύσσας ήταν το 1987 σε σκύλο, στο Διδυμότειχο. Παρόλο που στην Ελλάδα δεν υπάρχει λύσσα, ο κίνδυνος εισόδου της νόσου από τα γειτονικά βαλκανικά κράτη-όπου ενδημεί-είναι υπαρκτός.

Επικίνδυνες θεωρούνται επίσης οι κοντά σε σύνορα περιοχές και τα πλησίον των τουρκικών ακτών νησιά.

Μπορεί η Ελλάδα να έχει απαλλαγεί από τη λύσσα, υποχρεούται όμως (σύμφωνα με τις οδηγίες της Π.Ο.Υ. και της κρατικής νομοθεσίας) να εφαρμόζει σύστημα επιτήρησης. Το σύστημα επιτήρησης βασίζεται στην πρόληψη της εισόδου της νόσου -μέσω του λαθρεμπορίου- κυρίως των κυνηγετικών σκύλων, από τα σύνορα.

Όλα τα δεσποζόμενα σκυλιά «πρέπει» να καταγράφονται στο αρχείο των κτηνιατρικών υπηρεσιών. Ο ιδιοκτήτης είναι «υποχρεωμένος» να κατέχει «βιβλιάριο υγείας» του ζώου, όπου και αναγράφονται όλες οι εξετάσεις (εμβολιασμοί-αποπαραιοσιτώσεις κ.λπ.). Στο περιλαίμιο του ζώου «πρέπει» να προσαρτάται, ένα μεταλλικό πλακίδιο, με τον ίδιο αριθμό του βιβλιαρίου υγείας. Αποτελεί έτσι την ταυτότητά του.

Μέχρι το 1995, οι κτηνιατρικές υπηρεσίες διενεργούσαν δωρεάν εμβολιασμούς στους κυνηγετικούς και ποιμενικούς σκύλους (κατ'εξοχήν στις παραμεθόριες περιοχές) με νεκρό εμβόλιο.

Σήμερα, η καταγραφή των δεσποζόμενων σκύλων γίνεται μόνο από τους ιδιώτες κτηνιάτρους.

Παρά τις συστάσεις των κτηνιάτρων όμως πολλοί κυνηγοί διστάζουν να εμβολιάσουν τους σκύλους τους.

Πιστεύουν ότι ο εμβολιασμός μπορεί να προκαλέσει μείωση της όσφρησης του ζώου.

Η αντίληψη αυτή σήμερα είναι εσφαλμένη. Παλαιότερα, είχε συνδεθεί με τη χρήση του πρώτου, πρωτόγονου, με τις πολλές παρενέργειες εμβολίου (1950). Τα νεότερα εμβόλια είναι εντελώς ακίνδυνα.

Μελλοντικά, για την επιτήρηση της λύσσας, αναμένεται ότι θα βοηθήσει η σταδιακή σήμανση των ζώων με ηλεκτρονικά μέσα (micro-chips). Θα καταργηθούν έτσι σταδιακά η μεταλλική πλάκα (ή και το τατουάζ).

Παρ'όλα τα κατά καιρούς «εφαρμοζόμενα (ή διατυμπανιζόμενα) προγράμματα», στην Ελλάδα δυστυχώς δεν έχει επιτευχθεί η μείωση των αδέσποτων σκύλων που στην πλειοψηφία τους είναι ανεμβολίαστα. Κάπου διάβασα ότι η «γραφειοκρατία επηρεάζει σοβαρά και τα αδέσποτα».

Η Τουρκία, αντίθετα, έχει εφαρμόσει εκτεταμένους εμβολιασμούς των δεσποζομένων και πειραματικούς (από το στόμα) των αδέσποτων σκύλων. Έχει κατορθώσει επίσης τη δραστική μείωση του πληθυσμού των αδέσποτων ζώων. Στο σημείο αυτό, θα μου επιτρέψετε να αναφερθώ σε ορισμένες «σταθερές» που έχουν σχέση με τη «στρατηγική» αντιμετώπιση του λυσσώδη κρούσματος.

1. Ο ιός της λύσσας μεταδίδεται με το σάλιο των μολυσμένων ζώων κατά τη στιγμή που αυτά δαγκώνουν τον άνθρωπο ή τα ζώα. Σπανιότερα μπορεί να μεταδοθεί (με το σάλιο των μολυσμένων ζώων) από εκδορές ή μικροτραύματα του δέρματος ή ακόμη από τους υγιείς βλεννογόνους. Αυτό βέβαια αφορά - εφόσον δε λαμβάνονται οι απαραίτητες προφυλάξεις - τους κτηνιάτρους, το προσωπικό των εργαστηρίων κ.α.

2. Ο σίελος του μολυνθέντος ζώου μπορεί να μεταδίδει τη νόσο 4-7 ημέρες, πριν να παρουσιάσει (το ζώο) σαφή συμπτώματα.

3. Σε σπάνιες περιπτώσεις ο σκύλος «αυτοϊάται», το σάλιο του όμως διατηρεί τη μολυσματικότητα του αρκετές ημέρες και μετά την ίαση.

4. Άτομο που θα δαγκωθεί από γνωστό λυσσώδη ζώο, πρέπει να αρχίσει -μέσα στην πρώτη εβδομάδα- αντιλυσσική θεραπεία και το ζώο να παρακολουθείται για 10-15 ημέρες. Εάν η εξέταση του ζώου αποδειχθεί αρνητική, τότε διακόπτεται η θεραπεία.

5. Απαραίτητη θεωρείται η τοπική περιποίηση του δήγματος (τραύματος), ιδιαίτερα μάλιστα όταν αυτό είναι βαθύ και επιπεπλεγμένο. Παράλληλα συνιστάται η άμεση χορήγηση, μαζί με το εμβόλιο, αλλά σε διαφορετικό σημείο του σώματος, της ειδικής ανθρωπίνης ανοσοσφαιρίνης (μία δόση των 20 Διεθνών Μονάδων ανά κιλό βάρος σώματος=αντιλυσσικός ορός). Σε περιοχές όπου δεν υπάρχει αντιλυσσικός ορός, χορηγείται μόνο το εμβόλιο. Τα αποτελέσματα είναι εξίσου ικανοποιητικά.

6. Σε επιφανειακά τραύματα και εφόσον η λύσσα δεν ενδημεί στην περιοχή, αρκεί ο τοπικός καθαρισμός με άφθονο νερό και σαπούνι. Η χρήση αντιλυσσικού ή αντιτετανικού εμβολίου (ή ορού) δεν κρίνονται αναγκαία.

7. Αντιλυσσική θεραπεία όμως, πρέπει να αρχίζει και σε ορισμένες ειδικές περιπτώσεις. Για παράδειγμα σε μικρά παιδιά, όπου δυσχεραίνεται η λήψη αξιόπιστου ιστορικού. Ιδιαίτερα στις περιοχές όπου ενδημεί η λύσσα.

8. Το εμβόλιο (δοσολογία) πρέπει να χορηγείται σύμφωνα με το πρόγραμμα, που συνιστάται από τον κατασκευαστή.

9. Ως προς το χρόνο επώασης της λύσσας πρέπει να τονισθούν τα εξής:

Εάν το τραύμα είναι βαθύ, κοντά στον εγκέφαλο του ατόμου ή βρίθκει τοπικά από πολλά νεύρα, επιταχύνεται η περίοδος επώασης της νόσου.

Αντίθετα η παρουσία ρουχισμού στο σημείο του δήγματος, ή έντονης κατά το δάγκωμα τοπικής αιμορραγίας, επιβραδύνουν το χρόνο επώασης. Υπάρχουν τέλος και στελέχη του ιού της λύσσας που παρουσιάζουν βραδύτερο χρόνο επώασης. Κλείνοντας τέλος τις «λυσσικές πληροφορίες», θα ήθελα να αναφερθώ και στα αντιλυσσικά εμβόλια (και ορό). Υπάρχουν 3 είδη εμβολίου:

Α. Τα αδρανολοιμένα, τα οποία παρασκευάζονται από εγκεφάλους ζώων (πρόβατα, αίγες, αρουραίους κ.α.). Διατίθενται ακόμα στην Ασία, την Αφρική και τη Νότια Αμερική. Προκαλούν σοβαρές παρενέργειες.

Β. Τα εμβόλια που χρησιμοποιούν σαν υπόστρωμα εμβρυοφόρα αυγά πάπιας. Κυκλοφορούν στην Ευρώπη και εμφανίζουν μόνο τοπικά συμπτώματα στο σημείο της ένεσης (πόνος, ερυθρότητα, οίδημα κ.ά.).

Γ. Τα εμβόλια που προέρχονται από κυτταροκαλλιέργειες (ανθρώπινα διπλοειδή κύτταρα συνεκτικού ιστού, νεφρών ή κύτταρα νεογέννητου χάμστερ). Προκαλούν μόνο τοπικά συμπτώματα. Χρησιμοποιούνται στον ελληνικό χώρο.

Η ειδική ανθρώπινη ανοσοσφαιρίνη Imogan Rabies = αντιλυσσικός ορός λόγω της εξαφάνισης της λύσσας στην Ελλάδα, εδώ και μερικά χρόνια, δεν εισάγεται.

ΑΝΤΙΛΥΣΣΙΚΟΣ ΕΜΒΟΛΙΑΣΜΟΣ

Ο αντιλυσσικός εμβολιασμός είναι δύο ειδών: ο προφυλακτικός και ο θεραπευτικός.

Ο προφυλακτικός συνιστάται σε άτομα που εκτίθενται στον κίνδυνο μόλυνσης από τη νόσο (κτηνίατροι - φοιτητές κτηνιατρικής - προσωπικό σφαγείων - κυνηγοί - θηριοφύλακες κ.λπ.).

Ο θεραπευτικός συνιστάται σε άτομα που δαγκώθηκαν ή ήλθαν σε επαφή με λυσσασμένα ή λυσσύποτα ζώα.

Τα αντιλυσσικά εμβόλια πάντως, είτε χρησιμοποιούνται για προληπτικούς είτε για θεραπευτικούς λόγους, είναι τα ίδια· αλλάζει μόνο κατά τη χορήγηση - και ανάλογα με την περίπτωση - το

δοσολογικό σχήμα.

Σημείωση:

Τα περισσότερα στοιχεία που έχουν σχέση με τη λύσσα στη χώρα μας τα συγκέντρωσε πρόθυμα και με υπομονή ο καλός συνεργάτης παιδίατρος κ. Δημήτριος Τσούμας, τον οποίο και ευχαριστώ.

Βασική πηγή των πληροφοριών του ήταν το (υπό την επιμέλεια του κ. Νικόλαου Χαρίση και με τη βοήθεια του Καθηγητή κ.Ορέστη Παπαδόπουλου) Ενημερωτικό Δελτίο της Παγκόσμιας Οργάνωσης Υγείας 2004: «Λύσσα και Δημόσια Υγεία».

Όσοι από τους αναγνώστες διαβάσουν το σημερινό «μεταξύ μας» και διερωτηθούν αν με κυρίεψε ξαφνικά «λυσσικός οίστρος» τους απαντώ:

Κατά τη μακροχρόνια καθημερινή εξάσκηση του ιατρικού επαγγέλματος έχω αντιμετωπίσει, αρκετά συχνά, τον πανικό των γονιών μπροστά στον «υποθετικό» κίνδυνο της λύσσας, όταν κάποιο ζώο (οικόσιτο ή αδέσποτο) δάγκωνε το παιδί τους. Πάντοτε - ακόμα και σήμερα που η λύσσα στη χώρα μας έχει εκριζωθεί - είχα τις αμφιβολίες για το σωστό τρόπο αντιμετώπισής της.

Παρ'όλο που στο σημερινό «μεταξύ» προσπάθησα να βάλω κάποια τάξη στις «λυσσύποτες καταστάσεις», θα τελειώσω με τα λόγια του Al Huxley: «Δε μπορείς να κάνεις την πραγματικότητα να πάψει να υπάρχει με το να την καλύπτεις ή να την αγνοείς».